

Az áldozat

Mi magunk is válhatunk áldozattá. A kedvezőtlen körülmények, az emberi rosszindulat, betegség, véletlen baleset vagy éppenséggel saját ostobaságaink, téves választásaink áldozatává. Ilyenkor mindig elveszítünk valamit: a társadalmi felemelkedés lehetőségét, már meglévő pozícióinkat, anyagi biztonságunkat, testi épségünket (esetleg életünket is), szellemünk frissességét, érzelmeink egyensúlyát, az emberek megbecsülését. Nem egyszer önnön becsülésünket is. Vagy ha mást nem, legalább álmaink merész szárnyait.

Gyakran tör le bennünket a veszteség, és elkeseredéstől bénultan (gyakran önsajnálattal telve) tehetetlen kesergésbe süllyedünk, miáltal talán legértékesebb tulajdonunkat is elveszítjük: lelkünk erejét.

Máskor indulattal válaszolunk a csapásokra: embertársaink ellen, a társadalom ellen fordulunk, esetleg a sors, azaz Isten ellen lázadunk. Pedig csak a csüggedésünk elleni lázadás az igazán célravezető, helyénvaló és indokolt.

Az áldozat más jelentése értelmében tudatosan és cselekvően mondunk le valamiről egy tágabb-szűkebb emberi közösség, például a családjunk, illetve annak tagjai érdekében. Máskor azért, hogy valami mást, valami számunkra fontosabbat elnyerjünk, vagyis az ilyen cselekvéssel szolgálhatjuk önmagunkat is.

Az emberi társulások nem életképesek tagjaik áldozathozatala nélkül. Eltöprenghetünk azon, hogy napjainkban vajon az áldozatkészség hiánya okozza a közösségek bomlását, vagy pedig a közösségek megszűnéséből következik az áldozatkészség válsága? Persze meglehet, hogy ez egy körözve a mélybe vezető pálya, melyen a két tényező kölcsönösen ösztönzi a lejutást.

Az individualizmust pátyolgató, az emberiség fejlődése netovábbjának szerepében tetszelegni és globálisan elterjedni igyekvő demokratikusan liberális berendezkedés nem barátja semmiféle lemondásnak. Élünk jól! Ez a fő sugallata ma a társadalomból reánk záporozó információtömeg jelentős részének. Ezt propagálja tetszetős reklámok özönével a kellemes és hasznos jelszavát hirdető, nyereségvágyát szépíteni igyekvő gazdaság és a biztonságosabb jövő képével kecsegtető, szavazatainkra ácsingózó politika is. Jól élni kevesebb gondot, kényelmes otthont, ízekben gazdag, változatos étkezést, jól felszerelt ruhatárat, (legalábbis a felszínen) feszültségmentes emberi kapcsolatokat, a technika csodáinak minél teljesebb körű használatát, élvezetes szórakozási lehetőségekkel való élest jelent. Elméletben ezt bárki elérheti – hirdetik –, aki igyekvő, eszes, és arra törekszik, hogy úgy legyen hasznos, ahogy azt a társadalom „közvéleménye” elvárja tőle.

Jól élni mindenkinek a legtermészetesebb igénye. De mára ez az igény elsődleges életcélá „nemesült”: az értelmes és (mindenekelőtt erkölcsi) szépségekben gazdag élet eszményének helyét a kellemes, anyagiakban eredményes és kényelmes életre törekvés vette át. Az eszmény mindig elérhetetlen; azért van, hogy az ember mint sarkcsillaghoz igazodjon hozzá, és igyekezzen megközelíteni. Napjaink „életcélja” a többség számára éppoly elérhetetlen, de nincs benne semmi transzcendens. Nagyon is a földhöz kapcsolódik, és propagálása valójában lelkünk röghöz kötését szolgálja: elterelni igyekszik figyelmünket a fontosabb, embervoltunkkal mélyebben összefonódó, közérzetünket jobban befolyásoló célokról. Ha ezt elfogadjuk, elhomályosul előttünk, hogy tulajdonképpen miért is vagyunk a Földön. Így értékítéletünk eltorzul, manipulálhatóbbakká, kezesebb, *lojálisabb* polgárokká válunk; kevésbé leszünk érzékenyek és kritikusak a társadalom ártó erőivel szemben.

Messze ható, de közvetlenül magánéletünkhöz kapcsolódó egyik tipikus tünete „átváltozásunknak”, hogy nem áldozunk már gyermekeinkre sem. Inkább ne legyenek, mintsem hogy akadályozzanak bennünket életünkkel kapcsolatos elképzeléseinkben. Nem ritka, hogy a köz (önmagát igazoló) véleménye elítéli, lenézi a több gyermeket nevelő családokat.

Ilyen légkörben még nagyobb súllyal nehezedik ránk az a teher, amit a mindennapok prózai ismétlődései, a taposómalomként, ránk kényszerítettként megélt, szünni nem akaró feladatok rónak ránk. Ezeknek a – környezetünkben élő emberekhez kapcsolódó – feladatoknak a teljesítése negatív értelmű áldozatként jelentkezhet bennünk. Negatív, mert teher, mert gyakran mint nyomasztó kötöttség, szinte mint valamiféle rabság jelenik meg számunkra. Szabadulni igyekeznénk tőle, de ezzel megtagadnánk természetes emberi kötelezettségeinket, és felmondanánk kapcsolatainkat. Van, aki tényleg ezt választja. Sokan azonban ott élnek továbbra is benne keserűn, elégedetlenül és zsörtölődve.

Szerencsére vannak sokan, akik tudják, hogy mindnyájan Isten szeretetének közvetítői vagyunk embertársaink felé, ha szívünkben ott él Isten szeretete. Akik értik, hogy erkölcsi értékünk mindenekelőtt attól függ, mennyi áldozatot vagyunk hajlandók hozni azért, amiért kell. Akiket a Király egyszer a jobbára állít majd, és azt mondja nekik: „Éhes voltam, és adtatok ennem.” (Máté 25,35) Akik sorsuk minden megpróbáltatása ellenére örömben tudnak élni, mert érzik, hogy cselekedeteik és viszonyulásaik helyesek.

Az áldozat harmadik formája az, amikor Istennek ajánlunk fel valamit. Hajdan a föld termése, állatok vagy más kézzelfogható javak képezték az áldozat tárgyát. Az ember ezekről Isten (vagy az istenek) javára *lemondott*, mert a cselekvő áldozat mindig lemondást igényel.

Az igazi áldozatot Isten Jézusban mutatta meg nekünk, aki a kínokat is vállalva, (emberi) életéről mondott le értünk. Ehhez mérve nevetséges a sok nyavalygásunk a földi bajok és nehézségek miatt. Persze fontos, hogy újra és újra megküzdjünk mindenért, de amiről látjuk, hogy nem függ tőlünk, azon kár vergődve csüggeni.

Joggal gyönyörködünk a világban, mert sok szép van benne. De nem a világ élvezetéért, nem önmagunk „megvalósításáért” vagyunk, hanem azért, hogy igazi magunkra találjunk. Arra, ami bennünk Istennel közös, mert csak e közösséget felismerve jutunk az életünket eligazító iránytű teljes birtokába. Így tudjuk csak vágyainkat helyesen rangsorolni, és felismerni azt, hogy bajainkat, bánatainkat Isten lábai elé helyezve, mutatunk be neki igazán méltó áldozatot. Ha az elkerülhetetlen gürcölést, minden megpróbáltatást és csapást Isten akarataként (valójában: lélegzardagító ajándékeként) elfogadva, életünk terheit felajánljuk – például azért, hogy a világ jobbá legyen. Ebben a pillanatban a világ máris jobb lett a bennünk létrejött változással, és ennek kisugárzása belső békéhez, lényeges felismerésekhez segíthet másokat is.

Éles kövekkel megszórt földi utunk végén Jézus vár bennünket. Szavaiból példájával is hitelesített pontos útbaigazítást nyerünk: „Aki követni akar, tagadja meg magát, vegye keresztyét, és kövessen. Aki meg akarja menteni életét, elveszíti, aki azonban értem elveszíti, az megtalálja. Mi haszna van az embernek, ha az egész világot megszerzi is, de lelke kárát vallja?” (Máté 16,24-26)

Isten nélkül az ember hamar elcsügged, elveszti reményét, a kilátástalanság örvényeibe zuhan, és végső esetben öngyilkosságot követhet el, miáltal a lelkét is a kétségbeesés tüzébe dobja.

Ha Istennek áldozzuk fájdalmainkat, akkor értelmet nyer minden szenvedés. A bennünket nyomasztó, lesújtó dolgok egy pillanat alatt könnyebbekké válnak, és a sivár gyötrellem helyét lassan az Istennel való közösség örömteli érzése foglalja el. Ez azt bizonyítja, hogy végül is minden igazi öröm Istentől származik. Hiszen lám – életkörülményeinktől függetlenül – földi boldogságunk is a Hozzá fűződő kapcsolatunk függvénye.

Ennek belátásához és életünkbe ültetéséhez kérjünk, és kapunk Tőle segítséget.

2000. április